

## **Samenvatting gesprekken met sportverenigingen in Aalten**

### **Inleiding:**

Het doel van dit verslag is om de wensen en problemen van verschillende Aaltense sportverenigingen te onderzoeken en te bespreken. De focus ligt hierbij op de toekomst van de verenigingen en de uitdagingen die zij tegenkomen bij het realiseren van hun doelstellingen. Het verslag is gebaseerd op gesprekken met vertegenwoordigers (meestal bestuursleden) van 26 sportverenigingen. Verder is gesproken met Stichting Sportpark Zuid en met de stuurgroep van het beweeg-, sport- en leefstijlakoord.

### **Achtergrond:**

Sportverenigingen spelen een belangrijke rol in de samenleving. Ze bieden de mogelijkheid om te sporten en zijn belangrijk voor de sociale basis. De gemeente Aalten en de stuurgroep van het beweeg-, sport en leefstijlakoord wilde weten hoe sportverenigingen aankijken tegen het veranderende beweeg- en sportlandschap en hun rol daarbinnen in de toekomst.

### **Methode:**

Voor dit verslag zijn gesprekken gevoerd met 26 sportverenigingen. De gesprekken waren semigestructureerd. Er werd gevraagd naar toekomstplannen en uitdagingen van de verenigingen. Van de gesprekken zijn gespreksverslagen gemaakt. De data werden vervolgens geanalyseerd op thema's en patronen.

### **Resultaten:**

Uit de gesprekken kwamen de volgende thema's naar voren:

1. Behoud van vrijwilligers
2. Financiële stabiliteit
3. (Jeugd-)leden
4. Accommodaties
5. Verenigingsondersteuning
6. Samenwerking en kennisdeling
7. Sporten en bewegen in de buitenruimte
8. Veilig, respectvol en inclusief sportklimaat
9. Rol van de gemeente in het sport- en beweeglandschap van de toekomst
10. Toekomstbestendigheid Sportpark Zuid
11. Beweeg- sport en leefstijlakoord VitaalBAD

### **Vervolg:**

De resultaten geven inzicht in de uitdagingen van de verschillende sportverenigingen. Door deze resultaten te analyseren en bespreken kunnen oplossingen en aanbevelingen worden gedaan. De resultaten worden ook gebruikt om belangstellenden te informeren over de vraagstukken waarmee sportverenigingen worden geconfronteerd, en om de steun te vergroten die nodig is om deze problemen aan te pakken. In de notitie **Actualisatie beweeg- en sportbeleid, uitgangspunten** staat verder toegelicht wat de vervolgstappen zijn en welke uitgangspunten zijn geformuleerd.

## **1. Behoud van vrijwilligers**

Het is opvallend dat veel verenigingen zich vooral zorgen maken over vrijwilligers. Door vergrijzing en individualisering neemt het aantal vrijwilligers gestaag af. Steeds meer taken komen op steeds minder mensen neer. Van oudsher deden vrijwel alle leden en ouders taken. Twintigers groeiden naar bestuurstaken toe. Die namen zij dan als dertigers en veertigers voor hun rekening. Ook leden die vroeg stopten met werken deden veel voor de vereniging. Veel vrijwilligers deden hun hele leven werkzaamheden. Nu binden de dertigers en veertigers zich niet meer of voor een korte tijd. Ook voor lichtere taken, zoals het draaien van kantinediensten of het schoonmaken van kleedkamers, moet harder gezocht worden. Vaak doen oudere bestuursleden een groot deel van het werk. Deze ontwikkelingen brengen de continuïteit in gevaar. Gemengd samengestelde besturen zijn wenselijk, omdat vertegenwoordigers uit verschillende generaties ook diverse kennis en kwaliteiten inbrengen. Met het veranderende sportlandschap is het voor verenigingen belangrijk om een visie op de toekomst te hebben en om daarnaar toe te werken. Dat moet niet aan enkele oudere vrijwilligers worden overgelaten maar breed ingezet en gedragen worden.

### *Investeren in vrijwilligers en een directe benadering helpen*

Niet alle verenigingen ervaren het vraagstuk met betrekking tot vrijwilligers in dezelfde mate. Er zijn verenigingen die functies nog wel vervuld krijgen. Zij benaderen leden en sympathisanten van de vereniging direct en persoonlijk. Sommige verenigingen regelen het vinden en behouden van vrijwilligers strak in. Zij vragen alle leden bijvoorbeeld in te tekenen op vrijwilligerstaken en stellen dit min of meer als voorwaarde voor een lidmaatschap. Ook verenigingen die een sterke sociale samenhang hebben, doordat leden lang betrokken zijn of bijvoorbeeld vriendengroepen aan de basis van de club staan, ervaren het vrijwilligersvraagstuk minder sterk. Verder lijkt het regelmatig uitspreken van waardering voor en belonen van vrijwilligers bij te dragen aan werving en behoud.

### *Vergoedingen*

Het vinden van trainers die (tegen een vrijwilligersvergoeding) trainingen willen verzorgen is een uitdaging. In de huidige tijd vinden veel verenigingen de vastgestelde vrijwilligersvergoeding van €1.900,- eigenlijk te laag. In de toekomst is behoefte aan een combinatie van trainers die hun werk op vrijwillige basis doen en professionele trainers.

## **2. Financiële stabiliteit**

Veruit de meeste verenigingen hebben de financiële basis voor de korte termijn op orde.

Verenigingen met een eigen accommodatie krijgen de begroting doorgaans sluitend.

Inkomstenbronnen zijn kantine-inkomsten, contributies en middelen uit sponsoring en acties.

Sommige verenigingen geven aan dat een eventuele toekomstige beperking op het schenken van alcohol een negatief effect op de begroting zou hebben. Grootste kostenposten zijn meestal beheer en onderhoud van de accommodatie, vergoedingen voor vrijwilligers (incidenteel loon voor professionals), materiaalkosten en kosten voor trainingen, wedstrijden en activiteiten. Sommige verenigingen vinden dat zij relatief hoge contributies moeten heffen ten opzichte van verenigingen uit vergelijkbare gemeenten. Veel verenigingen maken zich wel zorgen over reserveringen voor vervanging, groot onderhoud en bijvoorbeeld verduurzaming. Zij zien dat er op termijn hoge kosten aankomen. In combinatie met gestegen energiekosten en inflatie verwachten verenigingen dat het financieel perspectief voor de toekomst niet rooskleurig is. Zij willen hier graag op voorsorteren en kijken daarbij ook naar de gemeente.

### *Binnensportverenigingen*

De meeste binnensportverenigingen geven aan dat zij een relatief eenvoudige boekhouding hebben. Kort samengevat berekenen zij wat zij kwijt zijn aan huur, vergoedingen voor trainers en overige kosten voor het organiseren van wedstrijden, trainingen, activiteiten en materialen. Dit slaan zij één op één om naar de contributies (aangevuld met sponsoring en acties) . Dit zorgt ervoor dat de financiën voorspelbaar zijn. De investeringen voor materialen lopen voor sommige sporten (te) hoog op. Keuringen leiden vaak tot de noodzaak om toestellen of materialen te vervangen, ook als de verenigingen zelf inschatten dat deze nog niet over de houdbaarheidsdatum heen zijn. In een paar jaar tijd zijn de prijzen enorm gestegen. Verenigingen zijn blij met het bevriezen van de huren tijdens de corona-periode. Een aantal binnensportverenigingen geeft aan dat zij weinig knoppen hebben om aan te draaien (beheer en kantine-exploitatie worden centraal georganiseerd.)

### *Het afhaken van leden om financiële redenen*

Er zijn een paar verenigingen die merken dat leden afhaken. Hoewel er vaak geen reden wordt opgegeven is er de indruk dat er financiële argumenten meespelen. Soms is het ook lastig om contributies te innen. Verenigingen kennen de meedoenregeling vaak niet. Vereniging die de regeling wel kennen geven aan dat zij de indruk hebben dat inwoners er de voorkeur aan geven om hier iets anders uit te betalen dan een sportlidmaatschap. Verder is een nadeel dat aan de inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum moet worden voldaan. De inschatting wordt gemaakt dat het op dit moment ook groepen zijn die hierboven zitten maar daardoor ook een levensstijl die hoge vaste lasten met zich meebrengt. Het jeugdsportfonds als oplossing voor jonge leden is wel bekend. Er wordt niet altijd een beroep op gedaan. Waarschijnlijk komt dit o.a. doordat inwoners niet uit willen komen voor hun financiële vragen. Er speelt ook een sociale component mee. Het is belangrijk om mee te kunnen doen in de kantine en bijvoorbeeld een passende outfit te hebben. Sommige verenigingen vinden de methodiek van het jeugdsportfonds omslachtig (anderen kunnen er goed mee uit de voeten).

### **3. (Jeugd)-leden**

Voor bepaalde takken van sport is onder jongeren minder belangstelling. Dit geldt bijvoorbeeld in hoge mate voor tafeltennis en korfbal en in iets mindere mate voor andere zaalsporten. Er worden verschillende mogelijke oorzaken genoemd: onbekendheid met de sporten, beperkte mogelijkheden om aan promotie te doen (scholen stellen zich minder open, vrijwilligers kunnen geen tijd vrijmaken op het juiste moment). Omdat de trend te zien is in de hele omgeving zijn er ook weinig teams op de been te brengen. Daardoor moeten ouders verder rijden voor (competitie-)wedstrijden of kan er überhaupt geen competitie worden opgezet. De bonden en verenigingsondersteuners proberen te helpen maar het lijkt niet echt haalbaar om de trend te keren. Het gebrek aan jeugdleden heeft tot gevolg dat de toekomst van de verschillende genoemde sporttakken in Aalten onzeker is. Sporten als voetbal en paardrijden hebben minder last van een afname van jeugdleden. Zij passen soms wel hun aanbod aan. Zo geven zij bijvoorbeeld vriendenteams de kans om samen te spelen.

#### **4. Accommodaties**

Verenigingen die de beschikking hebben over een eigen accommodatie ervaren over het algemeen autonomie en een hoge mate van verbondenheid met hun plek. Zij vinden het prettig dat inspanningen die zij leveren (bijvoorbeeld de kantine exploiteren) direct leiden tot mogelijkheden om in de club te investeren. Het is een uitdaging om voldoende vrijwilligers te vinden voor beheer, onderhoud en exploitatie van de accommodaties. Het runnen van een vereniging kost veel tijd. Dat heeft tot gevolg dat verenigingen zich vooral concentreren op het reilen en zeilen binnen hun eigen club. Er is wel een wens om samen te werken met bijvoorbeeld verenigingen op het sportpark of verenigingen die dezelfde sport beoefenen. De verwachting is dat dit op veel fronten ook meerwaarde kan hebben (van gezamenlijke inkoop tot het contracteren van professionals). Door tijdgebrek blijft het echter vaak bij het uitspreken van de wens. Verschillende verenigingen geven aan dat zij het zouden kunnen waarderen als de gemeente meer een regierol zou pakken of faciliteren.

##### *Hoge eisen aan sportaccommodaties*

Sportwensen van inwoners veranderen. Dit vraagt soms aanpassingen in de accommodaties. Denk aan de wens voor beachvarianten van diverse sporten of padelbanen. Het kost veel energie om de investering rond te krijgen, af te stemmen met de omgeving, vergunningen te regelen enz. Een sterk en actief bestuur met doorzettingsvermogen is een voorwaarde om het voor elkaar te krijgen. Investeren in een accommodatie wordt soms ook gevoeld als een noodzaak. Sommige bonden (bijvoorbeeld de hippische) wijzen bijvoorbeeld alleen wedstrijden toe aan accommodaties die aan vrij hoge technische voorwaarden voldoen. De verenigingen hebben die wedstrijden wel nodig in verband met de inkomsten die deze opleveren. Bovendien shoppen de leden ook. Als een voorziening op bereikbare afstand kwalitatief veel aantrekkelijker is gaat men daarheen. Een specifiek vraagstuk heeft 't Boesveld. Door goede ijsbanen die snel ijs kunnen leveren in de omgeving in combinatie met een relatief laag aantal ijsdagen is het de vraag of het nog een ambitie moet zijn om de baan aan te houden. Aan de andere kant ervaren de inwoners het voor kinderen veilig (bereikbare) ijs als een grote meerwaarde.

##### *Verenigingen die een accommodatie huren*

Verenigingen die een accommodatie huren ervaren minder druk. Zij zijn soms wel onzeker of langjarig onder dezelfde condities gehuurd kan worden (zeker in het geval van particuliere huur) en voelen soms ook beperkte kansen om door te ontwikkelen (want zelf beperkte invloed op inventaris en ruimten). In de gesprekken is aangegeven dat er een online verhuursysteem (Amis) komt. Dit wordt gewaardeerd. De verwachting is dat het hierdoor beter inzichtelijk wordt welke ruimtes wanneer beschikbaar zijn en dat het doorgeven van wijzigingen soepeler gaat verlopen. Verenigingen vinden het belangrijk dat flexibel kan worden meegedacht als letter en geest van de verhuurvoorwaarden niet helemaal in overeenstemming zijn. Zo zijn er strikte tijden voor sluiting opgenomen maar komen sommige verenigingen daar niet mee uit. Verenigingen proberen het zo te organiseren dat zij vlot afronden, maar vinden het vervelend als zij druk ervaren om de activiteiten te beëindigen. Bestuurders vinden het belangrijk dat leden, ouders en gasten zich welkom voelen in de accommodatie en er een warm onthaal krijgen.

## **5. Sporten en bewegen in de openbare ruimte**

Er zijn verschillende verenigingen die zich richten op bewegen en sporten in de openbare ruimte. Fietsen, wandelen, vissen en hardlopen zijn populair. Doordat meer inwoners verschillende activiteiten ontwikkelen in de openbare ruimte wordt de druk erop groter. Om (natuur-) waarden te beschermen stellen grondeigenaren regels op voor gebruik in groepen. Dit maakt het bijvoorbeeld voor de wandelvereniging lastig om afspraken met grondeigenaren te maken (of het is duur). Vroeger deden de bonden dit nog voor het collectief, maar op het moment is het een verantwoordelijkheid voor verenigingen. Vis- en duiksport zijn in sterke mate afhankelijk van waterkwaliteit, toegankelijkheid en bijvoorbeeld visrechten. Zij ervaren het soms als lastig om hun belang goed over het voetlicht te krijgen bij gemeente en waterschap. De fietsers maken vooral gebruik van fietspaden of MTB-route. Zij moeten investeren in veiligheid (bijvoorbeeld door het opleiden van wegkapiteins). Door toegenomen populariteit zijn er ook veel minder ervaren leden. Dit betekent dat er gedifferentieerde groepen moeten worden samengesteld. Een aantal verenigingen merkt dat (versneld door Corona) de sporters individualischer zijn. Er is dan minder belangstelling voor een sociale afsluiting van een training of wedstrijd.

### *Autocross*

Autocross Aalten is een bijzondere vereniging. De focus ligt meer op het organiseren van evenementen dan op structurele sportbeoefening. De vereniging heeft geen eigen accommodatie. Er wordt al wel vanaf 2015 gebruik gemaakt van hetzelfde terrein. Regelgeving en vergunningaanvragen ziet de vereniging als grootste uitdaging voor de toekomst. Ieder jaar moet opnieuw een omgevingsvergunning worden aangevraagd. De autosport geeft aan dat zij te maken krijgt met aanvullende vragen en voorwaarden tot kort voorafgaand aan een wedstrijd (bijvoorbeeld vragen over de uitstoot stikstof). Het is moeilijk om daarop goed te anticiperen; de bestuursleden zijn immers relatieve leken. De ervaring in het land is ook dat steeds vaker evenementen worden afgezegd omdat er problemen zijn met de vergunningen.

## **6. Verenigingsondersteuning**

Verenigingen willen graag hun maatschappelijke rol blijven vervullen en zich voorbereiden op de toekomst. Dat betekent aanpassingen in het aanbod zoals:

- Geschikt voor verschillende doelgroepen in leeftijd, niveau, ambitie en talent
- Flexibiliteit in tijden en vormen prestatie, ontspanning, op recept, gezonde leefstijl
- Aanbod (voor jeugd) synchroniseren met school werk en opvang

De accommodaties moeten:

- De aangepaste programmering ondersteunen
- Duurzaam en exploitabel zijn
- Veilig, schoon en goed te onderhouden zijn

Door bijvoorbeeld vergrijzing, wet- en regelgeving is het voor velen al een uitdaging om de reguliere taken te behappen.

Verenigingen geven aan dat zij graag ondersteund willen worden om de uitdagingen aan te gaan. Die ondersteuning kan plaatsvinden op verschillende niveaus. De verenigingsondersteuner wordt goed gevonden en kan vaak verenigingen op weg helpen door te verbinden en te adviseren. Maar soms is (tijdelijk) een intensievere ondersteuning belangrijk. Als deze geboden kan worden of als er bemiddeld kan worden om partijen te vinden die die tegen acceptabele kosten kunnen doen vinden veel verenigingen dat een meerwaarde.

Een aantal verenigingen heeft gevraagd of een gezamenlijke aansprakelijkheidsverzekering een mogelijkheid is. Voor vrijwilligers is er al een collectieve verzekering. Het gaat nu om een collectieve aansprakelijkheidsverzekering voor bestuurders. Dit is nu relevant omdat De nieuwe wet Bestuur en toezicht rechtspersonen die op 1 juli 2021 in werking trad grote gevolgen voor vrijwilligers heeft die bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen bij hun vereniging

Verschillende verenigingen geven aan zich ook graag in te willen zetten voor het bereiken van inwoners met een afstand tot bewegen en sport (en een 'gezondheidsachterstand'). Zij signaleren ook wel voormalige of inactieve leden die in een geïsoleerde positie terecht komen. Een paar keer is het voorbeeld genoemd van mensen die na het beëindigen van het werkzame leven en een paar persoonlijke tegenslagen het doel in het leven lijken te zijn kwijtgeraakt en hun toevlucht nemen tot alcohol. Het is alleen niet duidelijk welke actie er kan worden ondernomen om hen te helpen weer mee te gaan doen. Waar kan het signaal worden afgegeven? Verenigingen willen en kunnen hen wel weer opnemen, maar het traject van bewustwording van het probleem en het werken aan een oplossing is een taak voor professionals die objectief zijn en de kennis hebben om het vraagstuk op een goede manier aan te pakken.

#### *Subsidies*

De gemeente ondersteunt verenigingen ook met subsidies. Veel verenigingen vinden de organisatiesubsidie te laag om echt relevant te zijn of als waardering te ervaren. Het zou fijn zijn als er een partner is om mee te werken aan het verkrijgen van subsidies of fondsen bij derden. Dit vraagt soms kennis en inzichten die niet altijd bij verenigingen aanwezig zijn (zeker bij omvangrijke subsidies zoals LEADER). Verenigingen hebben er wel begrip voor dat de gemeente dit niet (of in beperkte mate) zelf op kan pakken omdat dit leidt tot rolverwarring. Maar vanuit onafhankelijke verenigingsondersteuning of bemiddeling zou het een waardevolle toevoeging zijn.

### **7. Samenwerking, professionaliseren en innoveren**

Veel verenigingen denken dat in de toekomst samenwerking en misschien wel integratie op bestuurlijk niveau nodig is. Er zijn steeds minder mensen die de functies willen en kunnen bekleden. Om de ambities waar te kunnen maken (meer doelgroepen bedienen, een duurzaam sport- en beweeglandschap enz) is waarschijnlijk ook gedeeltelijk professionalisering nodig. De meeste verenigingen van sportpark Zuid en de Stichting Sportpark Zuid geven bijvoorbeeld aan dat voor het open sportpark een manager nodig is om de filosofie ook ten uitvoer te brengen. Sommige verenigingen ervaren niet altijd dat zij door hun (verenigings-)buren als gesprekspartner worden gezien. Het is belangrijk om afstemming te zoeken over het gebruik van de randen van percelen, ontsluiting of bijvoorbeeld de keuze om een rookvrije omgeving te realiseren.

Verschillende andere verenigingen geven ook aan graag taken aan een manager toe te willen vertrouwen. Er gaan relatief hoge bedragen om in sommige verenigingen, er zijn trainers in dienst en het onderhoud, beheer en exploitatie van de accommodatie vraagt om een aanspreekpunt die ook besluiten over de dagelijkse gang van zaken kan nemen en aanwezig is op locatie.

## **8. Veilig, respectvol en inclusief sportklimaat**

Een aantal verenigingen geeft aan in te willen zetten op een veilig, respectvol en inclusief sportklimaat. Het vragen van een Verklaring Omtrent Gedrag wordt steeds meer gemeengoed. Maar er zijn verdergaande wensen die zich ook goed lenen voor samenwerking. Zo is de wens uitgesproken voor een vertrouwenspersoon buiten de vereniging (omdat voor sommige leden melding maken binnen de club vanwege bijvoorbeeld sociale verbanden een belemmering kan zijn). Een centrale vertrouwenspersoon borgt ook dat deze functie bezet blijft. Sommige verenigingen ervaren dat vertrouwenspersonen binnen de vereniging overtuigd aan de slag gaan maar dat de focus er in de praktijk na een bepaalde periode vaak vanaf gaat (of dat de functie niet opnieuw vervuld wordt als een vertrouwenspersoon is gestopt). Ook samenwerking om sporten voor mensen met een fysieke of lichamelijke beperking mogelijk te maken is kansrijk.

Verenigingen zijn zeker bereid om hun aanbod meer inclusief te maken. Zij lopen daar wel tegen (praktische) vragen aan over bijvoorbeeld opslag van materialen (zoals de A-linkers), investeren in materialen en het vinden van de juiste mensen om de begeleiding op een goede manier te kunnen doen.

## **9. Sportpark Zuid**

Er wordt met veel plezier gebruik gemaakt van Sportpark Zuid en de functie voor het in de etalage zetten van sporten en bewegen in Aalten is evident. Maar er zijn ook zorgen en vragen. Deze worden gedeeld door de verenigingen die gebruik maken van het park en de Stichting Sportpark Zuid. Zij zoeken ook oplossingen in dezelfde richting. Het exploiteren van een sportpark vraagt meer tijd en specifieke expertise dan nu waargemaakt kan worden door de vrijwilligers van de stichting (waarvoor door iedereen veel waardering wordt uitgesproken). Om het open sportpark veel beter uit te nutten is de komst van een sportparkmanager gewenst. Een aantal partijen geeft aan dat de gemeente vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid meer bij zou kunnen dragen. Bij de realisatie van het park is dit naar hun smaak onder voor de gemeente gunstige financiële condities gebeurd.

### *Samenwerking op en exploitatie van sportpark Zuid*

Terugkijkend is het de vraag of de aannames waaronder een open sportpark met private verenigingen gerund kan worden niet te rooskleurig zijn voorgesteld. Samenwerking wordt niet automatisch gevonden omdat iedere vereniging druk is met zijn eigen vragen en uitdagingen. Het is hierdoor ook lastig om vrijwilligers te vinden voor het stichtingsbestuur. Het openstellen vraagt om permanente aanwezigheid om de (sociale) veiligheid te borgen. Het aantrekken en vasthouden van (maatschappelijke) gebruikers (voor de daluren) vergt kennis en tijd. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor het goed inzetten en begeleiden van stagiaires. Een belangrijk punt van zorg is ook de reserve om te vervangen, repareren of investeren. Er is onvoldoende reserve om vervangingen te doen of het gewenste onderhoud te plegen. Dit leidt er o.a. toe dat de stichting zich gedwongen ziet om relatief hoge tarieven te rekenen (voor externe gebruikers) en dat zij een beroep moet doen op de verenigingen. Die ervaren de vraag soms als onevenredig omdat de ingreep niet direct ten goede komt aan hun sport.

#### **10. Rol van de gemeente in het sport- en beweeglandschap van de toekomst**

Aan het eind van de gesprekken is gevraagd naar tips voor de gemeente of de stuurgroep van het beweeg- en sportakkoord. Een aantal verenigingen gaf aan graag een meer duidelijke visie en planning op het sportlandschap van de toekomst in Aalten te zien. Soms lijkt het (voor grote verenigingen) alsof de gemeente afwezig/niet zichtbaar is bij bepaalde ontwikkelingen die impact hebben op sportverenigingen.

Verenigingen gaven aan dat de meeste inhoudelijke onderwerpen (inclusief tips) voorbijkwamen in het gesprek. Vaak benadrukten zij de volgende punten:

- De gemeente zou meer een regisserende of coördinerende rol kunnen pakken bij het vraagstukken die het domein van de individuele vereniging overstijgen (verduurzaming, voldoen aan wet- en regelgeving, spreiding van voorzieningen enz.)
- Zorg voor een duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt zodat vragen ergens belegd kunnen worden.
- Ontzorg verenigingen zodat zij hun taken goed kunnen blijven doen (intensiveer en optimaliseer externe verenigingsondersteuning).
- Organiseer of faciliteer samenwerking en kennisdeling (op basis van het beweeg- en sportakkoord door middel van een platform)
- Neem een rol als vraagstukken bij meerdere verenigingen spelen en de oplossing niet op individueel niveau kan worden gevonden (mogelijkheid om vrijwilligersvergoeding op te hogen, contracten voor professionals en werkgeverschap, betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen als gesprekspartner, waarborgen dat de belangen van sport in omgevingsvisie en plannen geborgd zijn enz).
- Zorg dat de kosten niet zo oplopen dat de hoogte van de contributies ertoe leidt dat mensen om financiële redenen niet gaan sporten

## **11. Beweeg- sport en leefstijlakoord VitaalBAD**

Lang niet alle verenigingen kennen het beweeg- sport en leefstijlakoord. Zij kennen wel vaak partners die eraan verbonden zijn, projecten die eruit voortkomen en bijvoorbeeld de site [www.vitaalbad.nl](http://www.vitaalbad.nl). Vrijwel alle verenigingen geven aan meerwaarde te zien in een beweeg-, sport en leefstijlakoord als vehicle voor verbinding, kennisdeling, het samen oppakken van initiatieven en communicatie over bewegen, sporten en een gezonde en actieve leefstijl in Aalten. Zij zien ook kansen voor het faciliteren van een verdere samenwerking met andere sport- en beweegaanbieders, cultuur, zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en onderwijs. Zij denken dat het kan helpen om de focus af en toe te verleggen van de vereniging naar het grotere geheel. En met elkaar te bespreken hoe om te gaan met maatschappelijke thema's als roken, alcoholmatiging, mentale vitaliteit, inclusief sporten en financiële toegankelijkheid.

Daarbij is het wel belangrijk dat de samenwerking ontzorgt en niet (alleen maar) leidt tot meer taken of drukte zonder dat dit iets oplevert (aan gezondheidswinst) voor leden. Verenigingen geven ook aan dat het belangrijk is om eerst succesvolle bestaande initiatieven (zoals de avondvierdaagse) toekomstbestendig te maken voordat je nieuwe initiatieven ontwikkelt. Ook is bijvoorbeeld de inzet van vakleerkrachten in het basisonderwijs belangrijk om jongeren echt kennis te laten maken met veel verschillende varianten van sport en hun talenten te leren kennen en enthousiasme aan te wakkeren. Dit werkt beter dan bijvoorbeeld kennismakingscursussen/markten enz. Die vergen vaak een grote tijdsinvestering en leveren weinig leden op. Het basisaanbod is al goed en moet vooral vindbaar en bereikbaar zijn.

### *Stuurgroep beweeg-, sport en leefstijlakoord 8 december*

De stuurgroep van het beweeg-, sport en leefstijlakoord heeft in december 2022 gereflecteerd op de afgelopen en twee jaar. Tijdens het gesprek zijn de volgende onderwerpen genoemd om aan te passen:

- Minder maar wel meer SMART doelen formuleren
- Realiseren van een platform dat zich zowel richt op digitale als fysieke verbinding (VitaalBAD)
- Ondersteuning van initiatieven van onderop minder top-down initiëren. Meer volgend zijn aan de dynamiek in de samenleving. Steeds laten zien wat de meerwaarde van sport voor de samenleving is en zo meerwaarde bieden cultuur, gezondheidsbeleid en sociale inclusie.
- Meer directe verbinding met Plan Talent (Brede Regeling Combinatiefuncties BRC)
- Projecten die succesvol zijn verdienen het om te worden voortgezet

### *Stuurgroep 13 maart 2023*

Op 13 maart 2023 zijn de voorlopige bevindingen van de ronde langs verenigingen in de stuurgroep besproken. Een aantal gesprekken met verenigingen moet nog plaatsvinden, maar de meeste zijn gevoerd en de rode draad is duidelijk herkenbaar.

De stuurgroepleden herkennen de signalen van de verenigingen. Een aandachtspunt dat aandacht verdient is het alcoholgebruik onder ouderen. Verschillende stuurgroepleden maken zich zorgen over inwoners die stoppen met werken en vervolgens de draad niet goed op kunnen pakken. In combinatie met alcohol leidt dit tot eenzaamheid en niet meer mee kunnen doen aan de samenleving. De verenigingen willen graag een bijdrage leveren aan het activeren van deze groep. Maar vaak is eerst een traject van bewustwording nodig. Hiervoor moeten professionals worden

ingezet. Zij kunnen later begeleiden naar bijvoorbeeld verenigingen (niet per definitie om te sporten, maar ook om bijvoorbeeld mee te draaien als vrijwilliger).

Om doelgroepen met gezondheidsachterstanden echt te bereiken is medewerking van professionals nodig. Mensen met een netwerk in het Aaltense beweeg- en sportlandschap die de ervaring, kennis en vaardigheden hebben om inwoners met een afstand tot bewegen en sport te bereiken en te motiveren om mee te doen. Om voor continuïteit te zorgen is verbinding met het verenigingsleven en het sportlandschap een voorwaarde.

De stuurgroepleden zien ook dat het voor vrijwel alle verenigingen moeilijk is om vrijwilligers te vinden en te behouden. Daar liggen vele factoren aan ten grondslag. Om tot een toekomstbestendige inzet van vrijwilligers te komen is een zekere mate van professionele aansturing en ondersteuning nodig. Een vereniging als DZC'68 uit Doetinchem staat bekend om de vitaliteit van de organisatie en het vermogen om vrijwilligers te binden. Maar binnen deze vereniging zijn drie professionals actief die hierin veel investeren.

De stuurgroepleden verwachten dat verenigingen met een eigen accommodatie tegen problemen aan gaan lopen. Zij herkennen de signalen die verschillende verenigingen in de gesprekken hebben afgegeven over dit onderwerp. Ook voor een geprivatiseerde vereniging die veel taken heeft maar een afnemend aantal vrijwilligers is een bepaalde mate van professionalisering nodig. Het lijkt erop dat de sportverenigingen steeds meer openstaan voor samenwerking om samen de geschetste problemen te kunnen tackelen.